

**Az Országos Környezetvédelmi Tanács állásfoglalása
„A 2021–2027-es tervezési időszakra vonatkozó Interreg program 3. szakpolitikai
célkitűzéséhez (PO 3) kapcsolódó stratégiai környezeti vizsgálat lefolytatása a
Magyarország Horvátország programterület vonatkozásában Környezeti értékelés és I.
melléklet a Natura 2000 hatásbecslés” tárgyú anyagokkal kapcsolatban**

Az Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) „A 2021–2027-es tervezési időszakra vonatkozó Interreg program 3. szakpolitikai célkitűzéséhez (PO 3) kapcsolódó stratégiai környezeti vizsgálat lefolytatása a Magyarország Horvátország programterület vonatkozásában Környezeti értékelés és I. melléklet a Natura 2000 hatásbecslés” tárgyú anyagokkal kapcsolatban, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 45. § (2) bekezdés b) pontjában biztosított jogkörében az alábbi állásfoglalást adja.

A Tanács véleménye szerint a környezeti értékelés alapos és strukturált, de a környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2002. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kvr.) **4. melléklete szerinti tartalmi követelményeknek nem teljes mértékben feleltethető meg.**

Emellett az anyagban néhány vitatható, illetve túlzottan leegyszerűsített következtetés is azonosítható. Ezek főként túlbecsült hatások, illetve a nem kellően megalapozott kizárások formájában jelennek meg. A vitatható következtetések – többek között – az alábbi csoportokban jelennek meg:

- **A fenntartható közlekedési megoldások túlzott kizárása**
A vasúti és kerékpáros közlekedési változatokat minden esetben kizárják, mint „nem reális” lehetőségeket. Ezen következtetés levonásához szükségesnek tartjuk, hogy kapjunk háttér információt arról, hogy miért vetik el ezen közlekedési módokat. Pl. történt-e vizsgálat ezek potenciális fejlesztési lehetőségeiről, vagy foglalkoztak-e előzetesen a kombinált (pl. intermodális) megközelítések szerepéről.
- **A „projekt nélküli” alternatíva**
Az „A forgatókönyv” minden változat esetben egyértelműen negatív színben van feltüntetve, több esetben végletes következmények- levonásával (elszigeteltség, stagnálás, gazdasági visszaesés, társadalmi hanyatlás), Hiányzik annak kifejtése, hogy a jelenlegi állapot mennyiben fenntartható vagy mennyiben nem, valamint annak a becslése, hogy és a mobilitási szükséglet jelenleg valójában milyen szintű mobilitási szükségletet elégít ki.
- **A környezeti hatások alul becslése a „C forgatókönyv” esetében**
A „C forgatókönyv” (útépítés) minden esetben csak „minimális” környezeti beavatkozásként van bemutatva, annak ellenére, hogy:

védelem alatt álló területeket is érinthetnek (pl. Mura-híd esetén Natura 2000 területek és hidrogeológiai övezetek is érintettek), mezőgazdasági területek és természetes vegetáció kerül átalakításra (Zákány–Gotalovo szakasz).

- **Túlzott gazdasági előny feltételezések**

A „C forgatókönyvekben” szereplő gazdasági előnyök (pl. ingatlanár-növekedés, turizmus bővülése, logisztikai költségcsökkenés) nincsenek sem adatokkal sem modellekkel alátámasztva. Például nincs szó a régiók demográfiai hanyatlásáról, vagy arról, hogy a beruházások milyen megtérülési idővel számolhatók.

- **Hatásértékelés**

A környezeti hatások összegző táblázata szerint több kategóriában (biodiverzitás, víz, védett területek) kisebb-nagyobb mértékű negatív hatások várhatók, mégis a végkövetkeztetés az, hogy a „C forgatókönyv” „*csak minimális környezeti beavatkozást*” igényel.

A Tanács sajnálattal állapítja meg, hogy a környezeti értékelés során a Sáros–Kneževó közötti hiányzó útszakasz, a Zákány–Gotalovo közötti hiányzó útszakasz, illetve a Murakeresztúr–Kotoriba közötti híd (Mura-híd / MuKo-híd) előkészítése során **egyik esetben sem a legmagasabb pozitív környezeti hatással bíró „forgatókönyv” kapta a legmagasabb összpontszámot, illetve került a javasolt megoldások közé** (16., 19., 22. oldalak). Ebből valószínűsíthető, hogy környezeti szempontból a „kisebbik rossz” választása volt a környezeti értékelést készítő preferenciája. A Tanács – figyelemmel feladatkörére – a környezeti szempontok érvényesülésére helyezi a kiemelt hangsúlyt az álláspontjának kialakítása során, bár **a tervezett építési beruházások területfejlesztési előnyei sem meggyőzőek.**

A Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az elhúzódo előkészítés miatt **több olyan szabályozás is elfogadásra került időközben, amely potenciálisan hatással lehet a tervezett beruházások kivitelezésére, vagy a kapcsolódó kompenzációs intézkedésekre** (pl. természet helyreállítási rendelet).

Formai szempontból a teljes környezeti értékelés alapvető hiányossága, hogy **az elkészítők környezetvédelmi szakértői jogosultsága nem állapítható meg, ami nem garantálja, hogy a munka a Kvr. 8. § (1) bekezdésében foglalt jogszabályi követelménynek maradéktalanul megfelel.**

A Natura 2000 hatásbecslési dokumentációval kapcsolatban is jelzi a Tanács, hogy **előnyös lenne, ha az tartalmazná, hogy azt – személy szerint – ki készítette, illetve, hogy a készítő rendelkezik-e természetvédelmi szakértői jogosultsággal**, figyelemmel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdésében foglaltakra.

Összegezve: A Tanács a fent jelzett hiányosságok és ellentmondások ellenére nem kívánja kétségbe vonni a projektek lehetséges hasznosságát, de a környezeti és társadalmi hatások árnyaltabb vizsgálata szükséges lenne a valóban fenntartható döntés megalapozásához. Emiatt indokoltnak tartja:

- széleskörű tartalmi és érzékenységi elemzést végezni a gazdasági becslésekre,
- a hosszú távú forgatókönyveket megvizsgálni demográfiai és klímavédelmi szempontból is,

- a „*B forgatókönyvek*” tényleges, lehetséges fejlesztési potenciálját jobban kidolgozni (pl. intermodális vagy szezonális használat, kombinált megoldások) figyelemmel a környezet-, illetve természetvédelmi célok minél magasabb szintű érvényesülésére.

Budapest, 2025. július 16.

Országos Környezetvédelmi Tanács